

FÖRBEREDELSE

De verktyg som behövs för fönsterbyte är vanliga snickarverktyg som hammare, kofot, vattenpass, bormaskin etc.

- Fönstermått är standardiserade sedan lång tid tillbaka och finns oftast i olika utföranden med 10 cm intervaller på både bredd och höjd. Utöver själva måtten finns det en rad beslut om fönstertyp som måste fattas. Stora glasfönster ger ett härligt ljusinsläpp men kan ge varma rum på sommaren och hög elnota på vintern. Hur prioriterar du? Ska det vara spröjs? Ska fönstret vara fast eller löst, omålat eller fabriksmålat vitt?
- Fönster är en beställningsvara så när du väl vet vad du ska ha, beställ i tid! Leveranstiden kan vara lång.
- Utöver fönsterbeställningen behövs drevning för att täta mellan karm och vägg och kanske nya foder både utvändigt och invändigt. Storm- eller vädringsshakar och barnsäkra låsanordningar är bra. Karmskruv är en justerbar finess vid montering.

Den ovane hantverkaren behöver sannolikt en dag för att byta ut ett fönster. En van snickare klarar av två till tre fönster per dag.

Ett fabriksmålat, nytt fönster med måtten 100x160 cm kostar ungefär 4 000 kronor, men detta kan förstås variera kraftigt beroende på typ av fönster, fönsterglas etc. Läs mer om olika typer av fönster på sidorna 57-58.

Vid ett fönsterbyte vistas du både ute och inne – samtidigt. Invänta därför en period med varmt, vackert väder för jobbet. Om du inte gör det lär du ångra dig.

VÄNTA PÅ FINVÄDER

Anledningen till ett fönsterbyte kan vara funktionellt, estetiskt eller värmeekonomiskt – eller allt på en och samma gång. Ta god tid på dig och tänk verkligen igenom vad det är för typ av fönster du behöver innan du beställer dem.

På de här sidorna visar vi två typer av fönsterprojekt – dels en enklare renovering av dina gamla fönster, dels ett riktigt fönsterbyte.

Om du ska ge dig på att byta fönster är det i vanlig ordning bra att kolla med ortens byggnadsnämnd så att fönsterbytet är okej. Även om det kan tyckas som en småsak är det bättre att fråga en gång för mycket än en gång för lite.

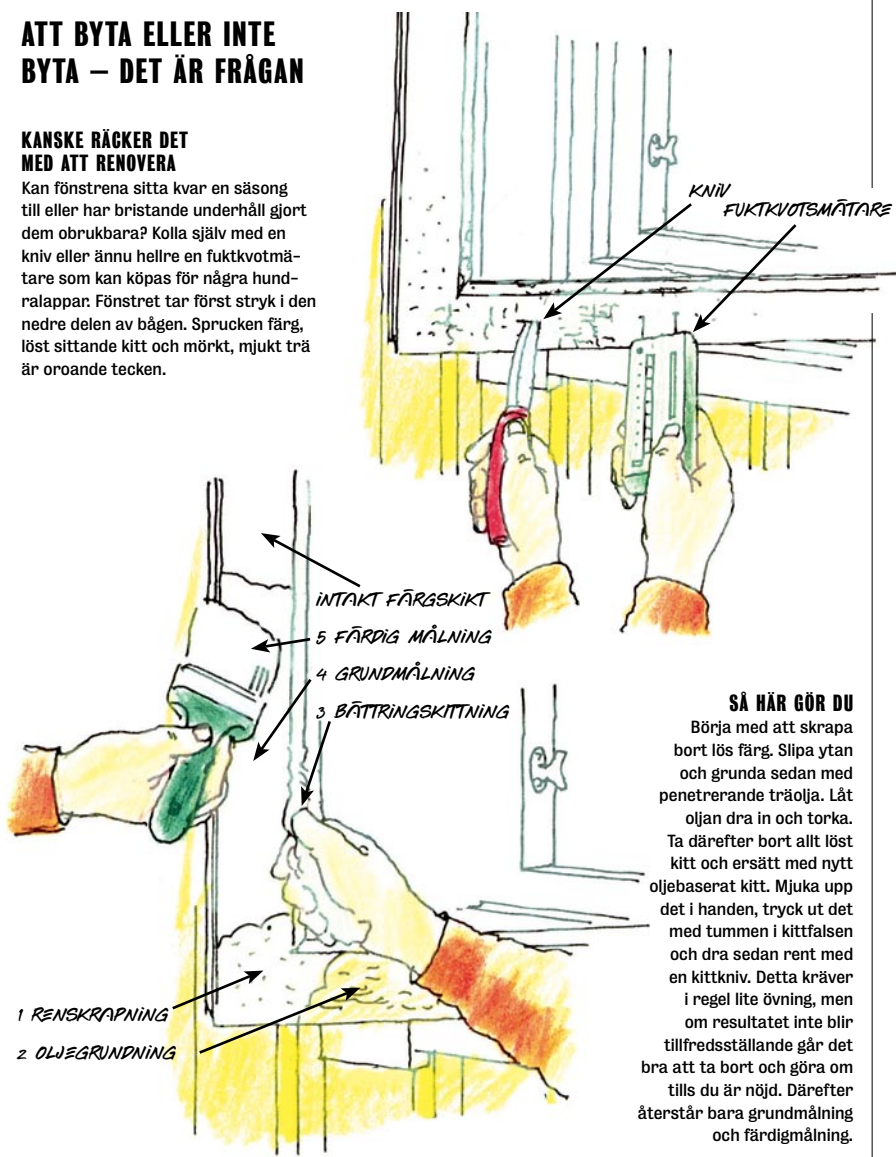

Av Leif Qvist

ATT BYTA ELLER INTE BYTA – DET ÄR FRÅGAN

KANSKE RÄCKER DET MED ATT RENOVERA

Kan fönstrena sitta kvar en säsong till eller har bristande underhåll gjort dem obrukbara? Kolla själv med en kniv eller ännu hellre en fuktkvotmätare som kan köpas för några hundralappar. Fönstret tar först stryk i den nedre delen av bågen. Sprucken färg, löst sittande kitt och mörkt, mjukt trä är oroande tecken.

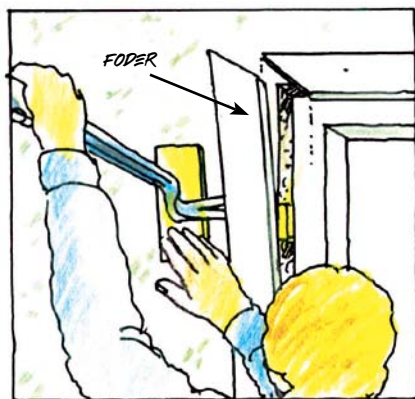
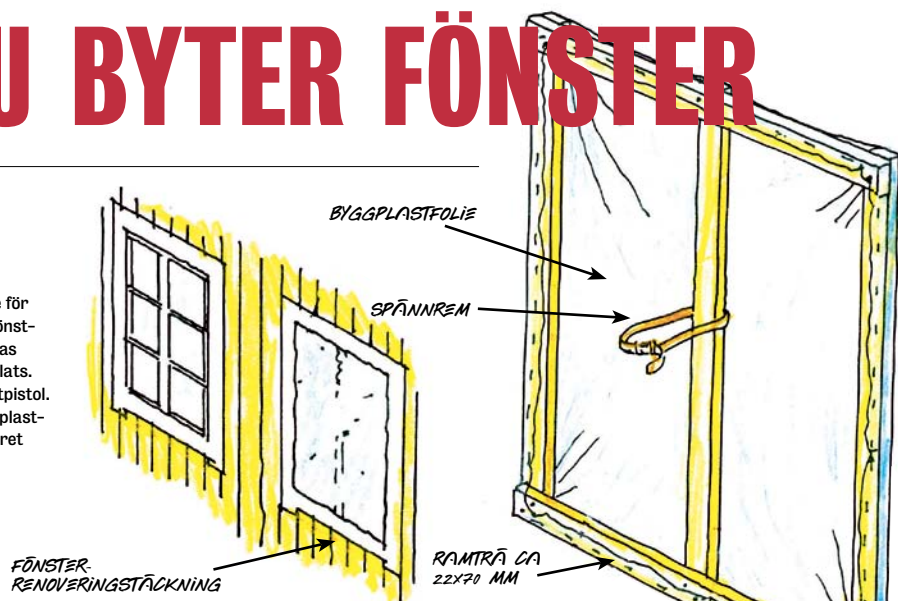
SÅ HÄR GÖR DU

Börja med att skrapa bort lös färg. Slipa ytan och grunda sedan med penetrerande träolja. Låt oljan dra in och torka. Ta därefter bort allt löst kitt och ersätt med nytt oljebaserat kitt. Mjuka upp det i handen, tryck ut det med tummen i kittfalsen och dra sedan rent med en kittkniv. Detta kräver i regel lite övning, men om resultatet inte blir tillfredsställande går det bra att ta bort och göra om tills du är nöjd. Därefter återstår bara grundmålning och färdigmålning.

INNAN DU BYTER FÖNSTER

PLANERA FÖR DET OFÖRUTSEDDA

Det kan vara bra att ha transparent plastfolie för täckning om det börjar regna när det gamla fönstret tagits bort, eller om arbetet måste avbrytas dagen innan det nya fönstret har kommit på plats. På en träfasad skjuts plastfolien fast med häftpistol. Erfarna fönsterrenoverare brukar ofta ha en plastfolietäckt träram med samma mått som fönstret som ska bytas.

1 PLOCKA BORT DET GAMLA

Bänd försiktigt bort invändiga och utvändiga fönsterfoder som sedan kan återanvändas. Använd en träklots som skydd mot väggen så att inte kofoten lämnar tryckmärken. När alla foder är borta lyfts bågen ur och den gamla fönsterkarmen sågas och bryts bort.

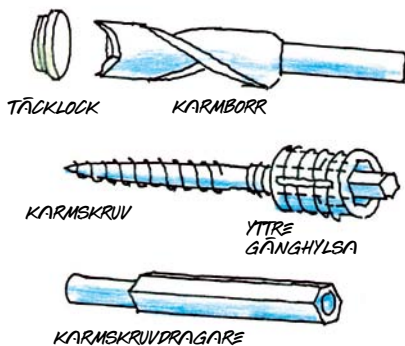
2 PASSA IN KARMEN

Innan den nya karmen lyfts på plats tar man ur fönsterbågarna. Ställ karmen i läge. Fixera med en trällist, tvärs över fönsterhålet i fasaden, så inte karmen ramlar ut.

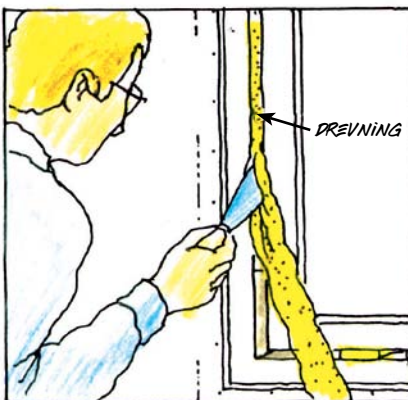
3 FIXERA KARMEN I RÄTT LÄGE

Fixera karmen mot väggens regler med åtta träkilar, två från varje håll. Kontrollera med vattenpass att fönsterkarmen hamnar lod- och vågrätt.

4 FINJUSTERA MED KARMSKRUVAR

Nu är det dags att montera de fyra karmskruvarna på de lodräta karmsidorna för finjustering. Detta är ett system som ger justerbarhet. Borra hål i karmsidornas över- och nederkant med en tillhörande karmborr. Dra därefter fast karmskruven i väggdelen med karmskruvdragaren. Med en yttre gänghylsa i karmens borrhål kan du sedan göra justeringar med dragverktyget. När detta är klart kan hålet i karmen täckas med ett lock i trä eller plast. Med diagonalmåtten och en snickarvinkel säkerställer du att karmens hörn är vinkelräta. Häng i fönsterbågen och kontrollera att den går lätt att öppna och stänga. Justera vid behov.

5 ISOLERA MED DREVNINGSMORSOR

Nu ska fönstret drevas, det vill säga tätas. Det är det lilla utrymmet mellan karmens utsida och väggreglarna som ska fyllas med värmeisolering. Speciella drevningsremsor av stenullsfiber finns att köpa på rulle. Dessa trycks försiktigt in med exempelvis en spackelspade.

6 ÅTERSTÄLL FÖNSTERFODREN

Slutligen sätts fönsterfodren tillbaka. Fönstret har också ett droppbleck av plåt som sitter i spår i karmens undersida. Kanske behöver det också bytas. Det finns att köpa i många modeller och färger.

MER HJÄLP? SÅ HÄR GÅR DU VIDARE

Fönsterleverantörerna har i regel bra och matnyttig information på sina webbplatser: Kolla till exempel in Traryd Fönster (trarydfonster.se), Allmoge (allmogefonster.se) och SP Fönster (spfonster.se) för mer inspiration och instruktion.